

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(červenec-srpen 2022)

CCBE: Připomínky k evropskému nástroji o uznávání rodičovství

Dne 29. července zveřejnila CCBE své připomínky k připravovanému návrhu nařízení Evropské komise o uznávání rodičovství. V současné chvíli neexistují harmonizované kolizní normy týkající se rodičovství ani pravidla pro uznávání rozhodnutí o rodičovství mezi členskými státy. Evropská komise nedávno zahájila iniciativu týkající se návrhu nařízení, jež si klade za cíl zajistit, aby rodičovství uznané v jedné zemi EU bylo uznáváno v celé EU. Účelem budoucího nástroje by mělo být zajištění právní jistoty v oblasti rodičovství v rámci EU pro každé dítě narozené v EU nebo dítě, jehož rodič je občanem EU.

Po diskuzích a konzultacích se zúčastněnými stranami CCBE dospěla k závěru, že legislativní nástroj by měl určovat: které soudy členského státu jsou příslušné k řešení přeshraničního sporu o rodičovství; rozhodné právo na určení rodičovství v přeshraničních situacích; uznávání soudních rozhodnutí a úředních listin týkajících se rodičovství vydaných v jiném členském státě. Návrh by rovněž mohl zavést evropské osvědčení o rodičovství po vzoru stávajícího evropského dědického osvědčení. Toto osvědčení by mělo být vydáno pro použití v jiném členském státě a mělo by mít účinky uvedené v samostatném článku. Použití osvědčení by nemělo být povinné. Osvědčení by také nemělo nahrazovat vnitrostátní dokumenty používané pro podobné účely v členských státech. Dle CCBE by mělo být vyjasněno, že tímto nařízením není dotčena pravomoc orgánů členských států zabývat se otázkami rodičovství s ohledem na jejich vnitrostátní hmotné a procesní právo. Aby bylo zabráněno forum shopping, CCBE navrhuje, aby byl přijat kaskádový přístup. Obecným pravidlem by mělo být, že ve věcech týkajících se rodičovství by měly být příslušné soudy daného členského státu, na jehož území má dítě obvyklé bydliště, případně nemá-li dítě obvyklé bydliště, pak obvyklé bydliště osoby, která dítě porodila. Rozhodné právo pro uznání rodičovství by mělo být úzce spjato s dítětem. CCBE poznamenává, že uznání rodičovství dětí počatých prostřednictvím technologie asistované reprodukce vyžaduje pravidla o věcné a formální platnosti, která budou chránit všechny zúčastněné strany (včetně dárců). Mělo by se také diskutovat o tom, do jaké míry se mohou třetí strany (např. prarodiče, pěstouni) zapojit do věcí o uznání rodičovství. Aby se usnadnilo dosažení cílů nařízení, mělo by být uznáno rozhodnutí přijaté v jednom členském státě i v

ostatních členských státech, aniž by byl vyžadován zvláštní postup a každý by měl mít možnost zahájit formální řízení o uznání.

Plné znění připomínek CCBE k uznávání rodičovství je v angličtině k dispozici zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/FAMILY_SU_CCESSION_LAW/FSL_Position_papers/EN_FSL_20220729_CCBE-preliminary-observations-on-the-creation-of-a-European-instrument-on-parenthood.pdf

CCBE: Stanovisko k návrhu nařízení o digitalizaci soudní spolupráce a přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních věcech

Dne 1. prosince 2021 zveřejnila Evropská komise návrh nařízení o digitalizaci soudní spolupráce a přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních občanských, obchodních a trestních věcech. Svým stanoviskem zveřejněným dne 29. července chce CCBE dále upřesnit svou pozici k několika aspektům návrhu.

CCBE v úvodu svého stanoviska zdůrazňuje, že digitalizace soudních řízení musí být prováděna tak, aby bylo zachováno právo na spravedlivý proces, musí být vždy spojena s dostatečnými zárukami a řádnými procesními postupy včetně ochrany profesního tajemství. Pokud jde o přístup ke spisu, digitální spis musí obsahovat všechny prvky, které by se nacházely v „papírovém“ spisu. Vzhledem k tomu, jaké jsou rozdíly v úrovni digitalizace mezi členskými státy, digitalizace by neměla být úplná nebo zcela povinná. Možnost tradiční písemné komunikace by měla být zachována, aby bylo možné reagovat na určité situace, a aby se zabránilo porušení práva na obhajobu a přístupu ke spravedlnosti. CCBE se domnívá, že digitalizace musí být prováděna tak aby respektovala specifika vnitrostátních soudních systémů, včetně rolí a odpovědností různých zúčastněných aktérů jako jsou například advokátní komory. Návrh by tedy dle CCBE měl uznat a začlenit vnitrostátní informační systémy, pro komunikaci mezi advokáty a soudy nebo jinými příslušnými orgány, včetně systémů provozovaných advokátními komorami. Používání evropského elektronického přístupového bodu by nemělo narušovat používání národních IT systémů pro komunikaci mezi advokáty a soudy. Návrh nařízení zřizuje evropský přístupový bod, který je součástí decentralizovaného systému IT a může být využíván fyzickými a právními osobami pro elektronickou komunikaci se soudy a příslušnými orgány v přeshraničních občanských a obchodních věcech. CCBE zdůrazňuje, že návrh neřeší otázku právní pomoci vůči cílovým osobám, které využívají portál e-justice ke komunikaci se soudy elektronickými prostředky za účelem podávání žalob, podávání žádostí a získání informací. V návrhu by mělo být vyjasněno právo na právní pomoc a podmínky týkající se využívání evropského přístupového bodu advokáty. Evropský elektronický přístupový bod by měl zajistit, aby vnitrostátní procesní požadavky na formuláře, jazykové verze nebo právní zastoupení, byly dodržovány.

Úplné znění stanoviska je v angličtině k dispozici zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/IT_LAW/ITL_Position_papers/EN_ITL_20222907_CCBE-position-paper-on-the-proposal-for-a-

Přeshraniční justiční spolupráce: účinnost přepracovaných nařízení o doručování písemností, o dokazování a nařízení o rozhodnutích ve věcech manželských a ve věcech rodičovské povinnosti

Dne 1. července 2022 vstoupila v účinnost nová nařízení pro spolupráci soudů členských států EU při doručování a dokazování v občanských a obchodních věcech, konkrétně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1784 ze dne 25. listopadu 2020 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1783 ze dne 25. listopadu 2020 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských a obchodních věcech (dokazování), která tak od uvedeného data nahradila doposud účinná nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 a nařízení Rady (ES) č. 1206/2001. V návaznosti na tuto skutečnost byly na portálu evropské e-Justice zveřejněny nové online formuláře k těmto nařízením a původní formuláře byly staženy.

Dne 1. srpna 2022 vstoupilo v účinnost nařízení Rady (EU) 2019/1111 ze dne 25. června 2019 o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepracované nařízení Brusel IIa/II bis), které od uvedeného data nahrazuje dosavadní nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 (Brusel IIa/II bis).

Den mezinárodního trestního soudnictví: prohlášení vysokého představitele jménem EU

Ke dni mezinárodního trestního soudnictví dne 17. července vydal vysoký představitel EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku, Josep Borrell prohlášení, ve kterém připomněl závazek EU vůči mezinárodnímu trestnímu soudnictví. Dle Borella představuje tento den příležitost zamyslet se nad tím, jak beztrestnost u těch nejzávažnějších zločinů, podkopává samotnou strukturu společnosti. Mechanismy mezinárodní spravedlnosti jsou naprosto nezbytné k tomu, aby bylo zajištěno vyšetřování a stíhání těch nejzávažnějších zločinů, aby za ně jejich pachatelé nesli odpovědnost a obětem se dostalo spravedlnosti, odpovídající pomoci a odškodnění za utrpenou újmu.

Situace v různých zemích celého světa a nyní na Ukrajině v důsledku nevyprovokované a neodůvodněné vojenské agrese Ruska je ukázkou toho, jak se mohou naše naděje na mír a spravedlnost zhroutit, a že více než kdy jindy musíme bránit mezinárodní řád založený na pravidlech a vymáhání odpovědnosti. Soudy jednotlivých členských států výrazným způsobem rozvinuly svou schopnost uplatňovat za účelem vyšetřování a stíhání těch nejzávažnějších zločinů před vnitrostátními soudy zásadu univerzální jurisdikce. Vnitrostátní orgány mezi sebou mohou při

vyšetřování a stíhání těch nejzávažnějších zločinů úzce spolupracovat díky evropské síti pro vyšetřování a stíhání genocidy, zločinů proti lidskosti a válečných zločinů.

Vysoký představitel v závěru svého prohlášení dodal, že EU bude i nadále podporovat občanskou společnost, advokáty, státní zástupce a všechny, kdo se na fungování mezinárodního soudního systému podílejí a pro koho je prosazování spravedlnosti, ochrana lidských práv a prosazování mezinárodního humanitárního práva předmětem trvalého úsilí. Evropská unie bude i nadále požadovat, aby byli pachatelé těch nejzávažnějších trestných činů postaveni před soud a hnáni k odpovědnosti.

ESLP: Změna pravidel ohledně dohledu nad výkonem rozsudků ESLP

Dne 6. července byla schválena novela pravidla č. 9 odst. 2 Jednacích pravidel dohledu nad výkonem rozsudků ESLP Výboru ministrů Rady Evropy. CCBE se zasazovala o změnu těchto Pravidel pro dohled nad výkonem rozsudků ESLP Výboru ministrů Rady Evropy, a zejména pravidla č. 9, které by výslovně umožňovalo advokátům, advokátním komorám, mezinárodním sdružením jako je CCBE a dalším advokátním asociacím, podávat návrhy týkající se všech aspektů výkonu rozsudků ESLP. V přijatém pozměňovacím návrhu je potvrzeno, že návrhy advokátních komor, advokátních společností a sdružení advokátů týkající se případů, nad nimiž probíhá dohled, spadají do působnosti pravidla č. 9. V konečném znění novely nakonec nejsou zahrnuti jednotliví advokáti, jak bylo navrhováno CCBE.

OSN: Rezoluce Rady OSN pro lidská práva o nezávislosti soudců a advokátů

Na 50. zasedání Rady OSN pro lidská práva byla dne 7. července přijata Rezoluce o nezávislosti soudců, porotců, přisedících a advokátů. Rada OSN touto rezolucí vyzvala všechny státy, aby zaručily nezávislost soudců a advokátů, objektivitu a nestrannost státních zástupců, a aby prosazovaly účast a zastoupení žen na všech úrovních soudního systému. Rada vyzvala vlády, aby reagovaly na žádosti zvláštního zpravodaje OSN o nezávislosti soudců a advokátů na návštěvu jejich země a aby plně spolupracovaly se zvláštním zpravodajem při vyšetřování, následných postupech a provádění jeho doporučení.

Více informací k rezolucím přijatým Radou OSN pro lidská práva je dostupných zde: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/07/human-rights-council-adopts-nine-resolutions-extends-mandates-eritrea>

Úmluva o uznávání soudních rozhodnutí: Rada EU přijala rozhodnutí o přistoupení EU

Rada EU přijala dne 12. července rozhodnutí o přistoupení EU k Úmluvě o uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Tato úmluva byla vypracována v rámci Haagské konference o mezinárodním právu soukromém. Úmluva má podpořit přístup ke spravedlnosti pro všechny a díky tomu, že se mají

snížit rizika a náklady spojené s přeshraničními soudními spory. Občanům a podnikům v EU má umožnit uznání a výkon soudních rozhodnutí vydaných soudy v EU v zúčastněných zemích mimo EU. Dále má být zajištěno, že soudní rozhodnutí vydaná ve třetích zemích budou v EU uznána a vykonána pouze tehdy, jsou-li dodrženy základní zásady práva EU.

Nová úmluva bude doplňovat stávající nástroje pro uznávání soudních rozhodnutí mezi členskými státy EU (nařízení Brusel Ia) a se zeměmi ESVO (Luganská úmluva) a dále Haagskou úmluvu o dohodách o volbě soudu z roku 2005. Úmluvu doposud podepsaly Kostarika, Izrael, Rusko, Ukrajina, Spojené státy a Uruguay, zatím ji však neratifikovaly. V návaznosti na rychlé projednání v Radě a na souhlas Evropského parlamentu se EU stane první smluvní stranou Úmluvy. Úmluva vstoupí v platnost teprve poté, co ji ratifikují či k ní přistoupí dvě smluvní strany. Po jejím vstupu v platnost jí budou vázány všechny členské státy EU s výjimkou Dánska.

Úplné znění Úmluvy je v češtině k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13494-2021-ADD-1/cs/pdf>

OSN: Rezoluce o lidském právu na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí

Dne 26. července byla Valným shromážděním OSN přijata Rezoluce o lidském právu na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí. Touto rezolucí Valné shromáždění OSN vyzvalo státy, aby zvýšily úsilí o zajištění čistého, zdravého a udržitelného životního prostředí pro své občany. Rezoluce připomíná, že sociální, ekonomický a environmentální udržitelný rozvoj a ochrana životního prostředí, přispívají k lidskému blahu a plnému užívání všech lidských práv pro současné i budoucí generace. Dále apeluje na to, že mezinárodní spolupráce je při ochraně životního prostředí zásadní pro její úspěšnost. Podotýká také, že důsledky poškozování životního prostředí v oblasti lidských práv pociťují jednotlivci a komunity na celém světě, nejvíce pak zranitelné osoby. Vyzývá i k vyšší účasti žen na rozhodování ohledně ochrany životního prostředí. V rezoluci je zdůrazněno, že stav životního prostředí je zásadní pro výkon všech lidských práv, a proto je potřeba uznat právo na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí jako lidské právo. Na závěr Rezoluce vyzývá státy, mezinárodní organizace a další zúčastněné strany, aby posílily mezinárodní spolupráci a pokračovaly ve sdílení osvědčených postupů s cílem zvýšit úsilí o zajištění čistého, zdravého a udržitelného prostředí pro všechny.

Plné znění Rezoluce je v angličtině k dispozici zde: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N22/436/72/PDF/N2243672.pdf?OpenElement>

SDEU: jmenování čtyř soudců Tribunálu

Dne 20. července byli jmenováni čtyři soudci Tribunálu Soudního dvora EU. Opětovně jmenováni byli pan Ioannis Dimitrakopoulos (Řecko), pan Tihamér Tóth (Maďarsko) a pan Gerhard Hesse (Rakousko). Na první funkční období byla soudkyní Tribunálu jmenována paní Elisabeth Tichy-Fisslbergerová (Rakousko). Uvedená jmenování se

vztahují na funkční období od 1. září 2022 do 31. srpna 2028 a jsou součástí částečné obměny složení Tribunálu, která probíhá v roce 2022 a týká se míst 26 soudců.

Rada EU: Schválení Aktu o digitálních trzích

Rada dne 18. července schválila nové nařízení pro digitální odvětví. Akt o digitálních trzích má zajistit rovné podmínky v digitálním odvětví s jasnými právy a pravidly pro velké online platformy, přičemž má být zabezpečeno, aby žádná z nich nezneužila svého postavení. Regulace digitálního trhu na úrovni EU má vytvořit spravedlivé a konkurenceschopné digitální prostředí.

Nařízení definuje nová pravidla pro velké online platformy. Nyní tyto platformy musí zajistit, aby odhlášení se z hlavních služeb platformy bylo stejně snadné jako přihlášení k této platformě nebo poskytnout podnikatelským uživatelům přístup k údajům o účinnosti jejich marketingu nebo reklam na platformě. Platformy již však nebudou moci: zajistit předběžnou instalaci určité aplikace nebo softwaru a bránit uživatelům v snadném odinstalování těchto aplikací nebo softwaru; bránit vývojářům ve využívání platebních platform třetích stran pro prodej aplikací nebo opětovně využívat soukromé údaje shromážděné v rámci poskytování jedné služby pro účely jiné služby. Pokud držitel brány poruší pravidla stanovená v aktu o digitálních trzích, může mu být uložena pokuta až do výše 10 % jeho celkového celosvětového obratu. V případě opakovaného porušení mu může být uložena pokuta až do výše 20 % celosvětového obratu.

Rada tímto schválila postoj Evropského parlamentu a legislativní akt byl přijat. Po podpisu předsedkyně Evropského parlamentu a předsedou či předsedkyní Rady bude vyhlášen v Úředním věstníku Evropské unie a začne platit o šest měsíců později.

Text Nařízení je v češtině k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-17-2022-INIT/cs/pdf>

Výsledky boje EU proti trestné činnosti (2018–2021)

Evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT) zveřejnila statistiky boje proti organizované trestné činnosti pro období 2018–2021. V rámci činnosti platformy bylo provedeno 17 723 mezinárodních vyšetřování a operací; zatčeno 31 584 osob; zajištěno 171 tun drog; identifikováno 18 085 potenciálních obětí obchodování s lidmi a pohlavního vykořisťování dětí.

Platforma EMPACT se zabývá nejzávažnějšími hrozbami, které představuje organizovaná a závažná mezinárodní trestná činnost, která má dopad na EU. Posiluje zpravodajskou, strategickou a operativní spolupráci mezi vnitrostátními orgány, orgány a institucemi EU a mezinárodními partnery. Mezi prioritami platformy v období 2018–2021 byla například kyberkriminalita, napomáhání k nedovolenému přistěhovalectví, obchodování s lidmi, trestná činnost proti životnímu prostředí nebo financování trestné činnosti.

Úplné shrnutí výsledků za období 2018-2021 je k dispozici zde: https://www.consilium.europa.eu/media/58310/2022_291_impact-factsheets-2021_web_final.pdf

Komise: Zpráva o právním státu 2022

Komise zveřejnila dne 13. července třetí výroční zprávu o právním státu. Zpráva přichází v kontextu ruské invaze na Ukrajinu, která zdůraznila význam prosazování demokratických hodnot, lidských práv a právního státu. Zahrnuje přehled trendů v EU jako celku a obsahuje 27 kapitol týkajících se jednotlivých zemí, které se zabývají vývojem v každém členském státě od července 2021. Stejně jako tomu bylo v předchozích vydáních, zpráva zkoumá vývoj ve čtyřech klíčových oblastech právního státu: soudní systémy, protikorupční rámec, pluralita a svoboda sdělovacích prostředků a další institucionální otázky související se systémem brzd a protivah. ČAK se opět zapojila do veřejné konzultace se svým rozsáhlým příspěvkem.

Shrnutí Zprávy pro Česko:

Soudnictví

V platnost vstoupila pozměněná výběrová řízení pro jmenování soudců. Cílem změny zákona o soudech a soudcích přijaté v červnu 2021 je vytvořit transparentní a jednotný systém náboru a výběru soudců a předsedů soudů, zatímco dříve tento postup nebyl v právních předpisech upraven. Podle těchto nových právních předpisů v současné době probíhají první série výběrových řízení. Zúčastněné strany změnu uvítaly a uvedly, že zlepšuje transparentnost a soudržnost výběrového řízení. Ministerstvo spravedlnosti zahájilo přípravu reformy státního zastupitelství a pracuje na novém návrhu, který má být vládě předložen v prosinci 2022. V něm by mělo být stanoveno, že funkční období nejvyššího státního zástupce a dalších vedoucích státních zástupců je na dobu určitou a že mohou být propuštěni pouze v důsledku kárného řízení, které by bylo v souladu s evropskými normami.

Digitalizace soudnictví postupuje pomalu. Zatímco práce na projektech digitalizace uvedených ve Zprávě o právním státu 2021, zejména na elektronické spisové službě a databázi soudních rozhodnutí, pokračují, zúčastněné strany poukazují na obecně pomalý postup a zpoždění digitalizace soudnictví. Ačkoli byla zavedena procesní pravidla umožňující využívání digitálních technologií u soudů, skutečná míra využití digitálních technologií a zabezpečených nástrojů elektronické komunikace soudy a státními zastupitelstvími je velmi nízká. Systém správy případů lze stále používat pouze v řízeních týkajících se platebních rozkazů, soudci a zaměstnanci stále obecně nemohou bezpečně pracovat na dálku a není možná zabezpečená elektronická komunikace mezi soudy a právníky, notáři a soudními vykonavateli nebo jinými soudními úředníky. Protože dosud není k dispozici elektronická spisová služba, mají osoby, které přicházejí se soudy do styku, omezené možnosti zahájit řízení elektronicky a sledovat je on-line.

Zlepšila se účinnost řízení ve správních věcech. Ačkoli soudnictví celkově funguje efektivně, jsou možná zlepšení v délce správních řízení. V posledních letech se však odhadovaná délka správních věcí zkracovala (na 317 dnů u soudů prvního stupně v roce 2020 oproti 356 dnům v roce 2019). Míra vyřešených případů se rovněž zlepšila

(113 % u soudů prvního stupně v roce 2020 oproti 107 % v roce 2019), což naznačuje, že soudy jsou i nadále schopny řešit nahromaděné nevyřízené případy. Tento pozitivní vývoj by mohl být výsledkem pokračujícího úsilí o zvýšení počtu soudců a zaměstnanců správních oddělení soudů. Odhadovaná délka sporných občanských a obchodních věcí, byť celkově nízká, se v roce 2020 zvýšila (na 160 dní v prvním stupni v roce 2020 ve srovnání se 140 dny v roce 2019), což může být důsledkem pandemie COVID-19 a souvisejících opatření.

Protikorupční rámec

Česko má z velké části zaveden legislativní a institucionální rámec pro předcházení korupci a boj proti ní. Odborníci a vedoucí pracovníci podniků vnímají míru korupce ve veřejném sektoru i nadále jako poměrně vysokou. Vláda oznámila záměr pokračovat v reformách zaměřených na boj proti korupci, ačkoli úloha Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí zůstává nejasná. Nová vláda oznámila záměr posílit boj proti korupci, mimo jiné přijetím řady dosud neprovedených legislativních reforem týkajících se střetu zájmů a ochrany oznamovatelů.

Pozornost nadále vzbuzují případy korupce na vysoké úrovni, jelikož se protahují příslušná řízení, a veřejnou diskusi rovněž vyvolalo udělení prezidentské milosti v jednom případě korupce na vysoké úrovni. Ačkoli soudnictví obecně funguje účinně, v těchto případech korupce na vysoké úrovni existují ohledně jeho výkonnosti obavy kvůli délce řízení ve všech jeho fázích, včetně vyšetřování, stíhání a rozhodování. V některých případech přetrvávají obavy ohledně řízení a rozdělování finančních prostředků EU. Nejvyšší kontrolní úřad udává relativní nárůst počtu oznámených nesrovnalostí a podezření na podvodné jednání v roce 2019. Nejdůležitější doporučení, jež dosud nebyla provedena, se zaměřují na právní předpisy týkající se oznamovatelů a na nezávislost státních zástupců a soudů. Právní předpisy týkající se střetu zájmů jsou revidovány poté, co se v předchozích letech objevily problémy s jejich praktickým uplatňováním. Dosud nebyly schváleny změny ústavy, které by posílily Nejvyšší kontrolní úřad.

Další institucionální otázky

Počet zákonů přijatých zrychleným legislativním postupem se snížil. Ke dni 1. ledna 2022 mělo Česko dva zásadní rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, které dosud neprovedlo. Projekty „eSbírka“ a „eLegislativa“, u nichž dochází ke zpožděním, nadále probíhají. Cílem těchto projektů je vytvořit portály, které by umožnily snadnější kontrolu legislativního procesu a účast na něm. Jakmile budou funkční, zvýší transparentnost procesu vypracovávání a změn právních předpisů, zajistí jeho plnou digitalizaci a zpřístupní veřejnosti konsolidované i pozměněné verze vyhlášených právních předpisů a další související dokumenty. Očekává se, že projekty budou plně funkční od 1. ledna 2024. Nebyly učiněny žádné kroky k provedení doporučení zřídit vnitrostátní instituci pro lidská práva, která by byla v souladu s pařížskými zásadami.

Doporučení pro Česko

Kromě závazků, které Česko přijalo v rámci národního plánu pro oživení a odolnost a které se týkaly některých aspektů soudního systému a protikorupčního rámce se Česku doporučuje pokročit v reformě státního zastupitelství a zachovat původní cíl, kterým bylo zavést záruky pro odvolání nejvyššího státního zástupce a dalších

vedoucích státních zástupců. U případů korupce na vysoké úrovni přijmout opatření ke zkrácení délky řízení s cílem zajistit spolehlivé výsledky vyšetřování, stíhání a pravomocných rozsudků. Posílit rámec pro integritu poslanců Parlamentu a členů Senátu, zejména zajistit, aby pro obě komory parlamentu byly zavedeny kodexy profesní etiky. Dokončit revizi právních předpisů týkajících se majetkových přiznání a střetu zájmů, mimo jiné tím, že bude vyjasněna definice skutečného vlastnictví a pokročí se v dalších reformách týkajících se transparentnosti informací o vlastnictví sdělovacích prostředků. Posílit pravidla a mechanismy pro posílení nezávislé správy veřejnoprávních sdělovacích prostředků s přihlédnutím k evropským normám pro veřejnoprávní sdělovací prostředky. Podniknout kroky ke zřízení národní instituce pro lidská práva.

Komise: porušení právních předpisů Českem

Ochrana oznamovatelů: Evropská komise podniká další kroky v řízení o nesplnění povinnosti proti patnácti členským státům včetně Česka.

Evropská komise se rozhodla dne 15. července podniknout další kroky v řízeních o nesplnění povinnosti proti patnácti členským státům včetně Česka a vydat těmto zemím odůvodněná stanoviska, protože nedokončily provedení směrnice o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (směrnice (EU) 2019/1937). Lhůta, kterou měly členské státy pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu, uplynula 17. prosince 2021. V lednu 2022 zaslala Komise výzvy 24 členským státům, které prováděcí opatření ve stanovené lhůtě neprovedly a nesdělily Komisi. Patnáct z nich žádná prováděcí opatření dosud nepřijalo a mají dva měsíce na to, aby na odůvodněná stanoviska Komise odpověděly. Nebudou-li jejich odpovědi uspokojivé, může se Komise rozhodnout předložit věci dotčených zemí Soudnímu dvoru Evropské unie.

Dokumenty k této věci jsou dostupné zde: https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement-decisions/index.cfm?lang_code=CS&typeOfSearch=false&active_only=0&noncom=0&r_dossier=INFR%282022%290043&decision_date_from=&decision_date_to=&title=&submit=Search

Autorská práva: Komise vyzývá Česko, aby ve vnitrostátním právu úplně provedlo pravidla EU v oblasti autorského práva

Komise zaslala 15. července Česku dvě odůvodněná stanoviska, jelikož Česko neoznámilo Komisi prováděcí opatření podle dvou směrnic. Zprvé jde o opatření v souvislosti s autorským právem a právy s ním souvisejícími, jež se použijí na některá online vysílání (směrnice (EU) 2019/789), a zadruhé v souvislosti s autorským právem a právy s ním souvisejícími na jednotném digitálním trhu (směrnice (EU) 2019/790). Cílem těchto dvou směrnic je modernizovat pravidla v oblasti autorského práva pro spotřebitele a tvůrce, aby se co nejlépe využily výhody digitálního světa. Po uplynutí lhůty pro provedení (7. června 2021) zahájila Komise dne 23. července 2021 řízení o nesplnění povinnosti zasláním výzvy těm členským státům, které neoznámily úplné provedení obou směrnic. Dnes zaslana odůvodněná stanoviska jsou součástí širšího souboru případů nesplnění povinnosti v souvislosti s nedostatečným provedením obou směrnic. Dne 19. května 2022 pak Komise zaslala odůvodněná stanoviska.

Neobdrží-li Komise uspokojivou odpověď, může tuto věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie.

Dokumenty k této věci jsou k dispozici zde: https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/index.cfm?lang_code=CS&typeOfSearch=false&active_only=0&noncom=0&r_dossier=INFR%282021%290185&decision_date_from=&decision_date_to=&EM=CZ&title=&submit=Search

FRA: Uplatňování směrnice o dočasné ochraně

Agentura EU pro základní práva (FRA) sestavila přehled klíčových aspektů vnitrostátních právních předpisů implementujících směrnici EU o dočasné ochraně. Přehled zahrnuje ty členské státy, kam uprchla před válkou na Ukrajině většina lidí - Bulharsko, Česko, Německo, Maďarsko, Itálie, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Španělsko. V přehledu je uvedeno, kdo má nárok na ochranu podle směrnice, zda vláda registruje osoby a poskytuje informace a konkrétní podporu dětem bez doprovodu. Dále se zabývá přístupem k základním právům podle směrnice EU o dočasné ochraně, jako je zaměstnání, vzdělání, zdravotní péče a bydlení. Rovněž uvádí příslušné vnitrostátní právní předpisy, které se týkají provádění směrnice. Cílem přehledu je pomoci členským státům EU s otázkami při provádění směrnice EU o dočasné ochraně. ČAK se podílela na přípravě části materiálu vztahujícího se na ČR.

Informace k aplikaci směrnice v jednotlivých zemích jsou k dispozici zde: <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/national-legislation-implementing-eu-temporary-protection-directive-selected-eu>

V souvislosti s dětmi bez doprovodu a odloučenými dětmi prchajícími před válkou na Ukrajině vydala Komise pokyny k jejich registraci, přijetí a péči a odpovědi na často kladené otázky týkající se dětí bez doprovodu. Pokyny jsou v angličtině dostupné zde: https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-07/FAQs%20UAMs%20and%20separated%20children%20TPD_en_1.pdf

ESLP: Dopad Evropské úmluvy o lidských právech v Evropě

Rada Evropy aktualizovala projekt, který má poskytovat informace o dopadu Evropské úmluvy o lidských právech v celé Evropě. Aktualizovaná verze tohoto online informačního zdroje uvádí více než 175 příkladů rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a toho, jak jejich provádění zlepšilo životy lidí v celé Evropě. Příklady případů a jejich dopad jsou rozděleny podle zemí a témat a jsou ilustrovány videi nebo animacemi. V průběhu projektu budou přidávány další případy a nová témata. Projekt je zaměřen na občany, učitele, studenty, novináře nebo obránce lidských práv.

Projekt je dostupný zde: <https://www.coe.int/en/web/impact-convention-human-rights/#/>

FRA: Občanská společnost je zásadní pro právní stát

Agentura EU pro základní práva (FRA) zveřejnila zprávu s názvem „Evropská občanská společnost: stále pod tlakem – aktualizace 2022“. Dle FRA občanská společnost hraje klíčovou roli při prosazování lidských práv, od podpory lidí postižených pandemií až po pomoc těm, kteří utíkají před válkou na Ukrajině. Zpráva FRA o občanské společnosti poskytuje přehled, jakými způsoby občanská společnost přispívá k právního státu. Občanská společnost dle FRA čelí mnoha výzvám od obtěžování po omezující zákony. FRA zdůrazňuje, že je třeba, aby Evropa zajistila příznivější prostředí pro občanskou společnost. Zpráva uvádí příklady dobré praxe z celé EU, mezi které patří úsilí organizací občanské společnosti utvářet zákony a politiky, podporovat orgány pro lidská práva nebo zlepšovat přístup ke spravedlnosti. Zpráva shrnuje nedávné vnitrostátní, mezinárodní a evropské nástroje a pokyny na podporu organizací občanské společnosti. Obsahuje také příklady toho, jak občanská společnost podporuje lidi prchající před válkou na Ukrajině - poskytování praktické pomoci, informací o právech a službách i nebo právního poradenství. Zpráva aktualizuje zjištění FRA předložená v roce 2021 a 2018.

Dokument je ke stažení zde: <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/civic-space-2022-update>

JUDIKATURA

SDEU: Rozsudek ve věci C-576/20 CC v Pensionsversicherungsanstalt, ze dne 7. července 2022

Ve svém rozsudku ze dne 7. července 2022 ve věci C-576/20 potvrdil Soudní dvůr svoji judikaturu, podle níž je **členský stát, který je odpovědný za vyplácení důchodu, v němž osoba pobírající důchod výlučně pracovala a platila příspěvky, a to jak před, tak po přenesení svého bydliště do jiného členského státu, v němž se věnovala péči o své děti, povinen zohlednit tyto doby péče o dítě.**

V listopadu 1987 se CC usadila v Belgii, kde porodila dvě děti. Od narození svého prvního dítěte se věnovala péči o své děti, aniž byla zaměstnaná, aniž získala dobu pojištění, a aniž pobírala dávky z titulu péče o své děti. Tak tomu bylo i v Maďarsku, kde pobývala v prosinci 1991. Po svém návratu do Rakouska v únoru 1993 se CC třináct měsíců věnovala dále péči o své děti, přičemž byla povinně pojištěna a odváděla příspěvky do rakouského systému sociálního zabezpečení. Následně v tomto členském státě pracovala a odváděla příspěvky až do odchodu do důchodu. Po podání žádosti o přiznání starobního důchodu jí rakouský penzijní pojišťovací úřad tento nárok přiznal. Doby péče o dítě získané v Rakousku byly považovány za doby pojištění a byly zohledněny pro účely výpočtu výše jejího důchodu. Naopak doby péče o dítě dosažené v Belgii a v Maďarsku zohledněny nebyly. CC toto rozhodnutí napadla s tvrzením, že tyto doby péče o dítě získané v jiných členských státech měly být jako náhradní doby zohledněny rovněž jako doby pojištění na základě článku 21 SFEU, který zakotvuje právo volného pohybu občanů Unie, protože před a po těchto dobách pracovala a byla pojištěna v rakouském systému sociálního zabezpečení.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud V Rakousku měl pochybnosti o zohlednění dob péče o dítě získaných v jiných členských státech pro účely výpočtu starobního důchodu, požádal Soudní dvůr o výklad ustanovení sekundárního unijního práva, které je použitelné *ratione temporis* na projednávanou věc.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že článek 44 nařízení č. 987/2009 musí být vykládán v tom smyslu, že zohlednění dob péče o dítě získaných jednou osobou v různých členských státech neupravuje výlučným způsobem. Soudní dvůr připomněl, že v den, kdy vstoupilo nařízení v platnost, nebyl ještě vydán rozsudek ve věci Reichel-Albert, a proto nemohly být závěry vyplývající z posledně uvedeného rozsudku zohledněny při přijímání nařízení č. 987/2009 k jejich případné kodifikaci. Pokud jde o kontext, do něhož je článek 44 nařízení č. 987/2009 zasazen, Soudní dvůr s odkazem na hlavu a kapitulu tohoto nařízení, upřesnil, že toto ustanovení zavádí dodatečné pravidlo, které má zvýšit pravděpodobnost, že dotyčným osobám budou plně zohledněny jejich doby péče o dítě. Pokud jde o cíl nařízení č. 987/2009, výklad, podle něhož článek 44 tohoto nařízení upravuje zohlednění dob péče o dítě získaných v různých členských státech výlučným způsobem, by znamenal, že by členskému státu povinnému vyplácet starobní důchod osoby, v němž tato osoba výlučně pracovala a odváděla příspěvky, jak před, tak po přenesení svého bydliště do jiného členského státu, v němž se věnovala péči o své děti, umožňoval odmítnout zohlednit doby péče o dítě získané touto osobou v jiném členském státě a tím ji znevýhodnit jen proto, že využila práva volného pohybu. Takovýto výklad by proto byl v rozporu s cíli sledovanými tímto nařízením, zejména s cílem zaručit dodržování zásady volného pohybu, která je zakotvena v článku 21 SFEU. Zadržte Soudní dvůr rozhodl, že závěry z rozsudku Reichel-Albert jsou použitelné i na takovou situaci, jako je ta, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, v níž dotyčná osoba nespĺňuje podmínku výkonu zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, kterou stanoví toto ustanovení, aby pro účely přiznání starobního důchodu dosáhla toho, že členský stát odpovědný za vyplácení tohoto důchodu zohlední doby péče o dítě, které získala v jiných členských státech. Tento členský stát je proto podle článku 21 SFEU povinen tyto doby zohlednit, pokud tato osoba pracovala a platila příspěvky pouze v uvedeném členském státě, a to jak před, tak po přenesení svého bydliště do jiného členského státu, v němž uvedené doby získala.

Soudní dvůr tedy konstatoval, že existuje dostatečná vazba mezi dobami péče o dítě, které CC získala v zahraničí, a dobami pojištění získanými z titulu výkonu výdělečné činnosti v Rakousku.

Plné znění rozsudku je v češtině k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=262421&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2149387>

SDEU: Stanovisko generálního advokáta ve věci C-83/21 Airbnb Ireland and Airbnb Payments UK, ze dne 7. července 2022

Dne 7. července 2022 vydal generální advokát Maciej Szpunar své stanovisko ve věci C-83/21 Airbnb Ireland a Airbnb Payments UK, která se týká daňové právní úpravy krátkodobých pronájmů.

Daňová právní úprava krátkodobých pronájmů, která ukládá povinnosti realitním zprostředkovatelům: volný pohyb služeb nebrání uložení povinnosti shromažďovat a předávat informace ani povinnosti provádět srážku daně u zdroje. Avšak povinnost zvolit si daňového zástupce je nepřiměřeným omezením volného pohybu služeb.

Společnost Airbnb umožňuje zprostředkovat kontakt mezi pronajímateli, kteří mají k dispozici ubytovací prostory, a osobami hledajícími tento typ ubytování, přičemž od zákazníka vybírá platbu za poskytnuté ubytování před začátkem pronájmu a převede tuto platbu na účet pronajímatele, pokud nájemce nevyjádřil svůj nesouhlas.

Italská zákonná úprava z roku 2017 zavedla nový daňový režim uplatňovaný na krátkodobé pronájmy nemovitostí mimo podnikatelskou činnost, který se vztahuje na Airbnb jakožto správce portálu realitního zprostředkovávání. Od 1. června 2017 příjmy plynoucí z takových nájemních smluv podléhají srážkové dani u zdroje se sazbou 21 % a údaje o nájemních smlouvách musejí být předávány orgánům finanční správy. Osoby vykonávající činnosti realitního zprostředkovatele, pokud přijímají platby nájemného, a rovněž osoby, které spravují on-line portály, musejí v postavení plátce daně srážet daň z nájemného a odvádět ji do státní pokladny. Osoby, které nejsou rezidenty, u nichž se má za to, že nemají stálou provozovnu v Itálii, mají povinnost si zvolit daňového zástupce, který je osobou odpovědnou za dodržování daňových povinností.

Airbnb Ireland UC a Airbnb Payments UK Ltd, které patří do nadnárodní skupiny Airbnb, podaly žalobu, kterou se domáhají zrušení rozhodnutí ředitele finanční správy, kterým byla aplikována nová daňová právní úprava. Státní rada v Itálii, k níž Airbnb podala kasační stížnost, požádala Soudní dvůr o výklad několika ustanovení unijního práva s ohledem na povinnosti uložené vnitrostátní zákonnou úpravou zprostředkovatelům v oblasti krátkodobého pronájmu nemovitostí.

Generální advokát Maciej Szpunar ve svém stanovisku zastává názor, že povinnost shromažďovat a předávat informace orgánům finanční správy, jakož i povinnost srážet daň a povinnost zvolit si daňového zástupce nepředstavují technické předpisy ve smyslu směrnice 2015/15351. Z toho vyplývá, že Itálie neměla povinnost oznámit je nejprve Komisi. Generální advokát zadruhé učinil závěr, že článek 56 SFEU, který se týká volného pohybu služeb, nebrání uložení povinnosti shromažďovat a předávat informace ani povinnosti srážet daň u zdroje. Pokud jde o srážkovou daň, třebaže generální advokát podtrhl, že představuje zátěž, která je podstatě významnější než pouhá informační povinnost, vyloučil, že by se jednalo o nepřímou diskriminaci přeshraničních poskytovatelů služeb. Podle generálního advokáta je naprosto konzistentní uložit zprostředkovatelům, kteří jsou zapojeni do platby nájemného, povinnost srazit daň, neboť činnost významného počtu fyzických osob, které nepodléhají povinností, jež mají podnikatelé, je z povahy věci v daňové rovině těžko kontrolovatelná. Kromě toho daňový režim se nezaměřuje na zdanění služeb Airbnb, ale na zdanění služeb pronájmu nemovitostí, které se nacházejí na italském území, na něž jsou tyto služby navázány. Tento režim tedy mimo jakoukoli pochybnost spadá

do daňové pravomoci italské vlády. Naproti tomu, pokud jde o povinnost zvolit si daňového zástupce, generální advokát připomněl, že Soudní dvůr již judikoval, že povinnost zvolit si daňového zástupce pro přeshraniční poskytovatele služeb právě pro účely předávání informací a provedení srážky daně zakládá nepřiměřené omezení volného pohybu služeb, takže odporuje článku 56 SFEU. Z toho vyplývá, že povinnost zvolit si daňového zástupce, kterou ukládá italská zákonná úprava, je v rozporu s článkem 56 SFEU. A konečně, generální advokát vytyčil relevantní unijní právní rámec. Je toho názoru, že všechny uvedené povinnosti, které spadají do daňové oblasti, jsou vyloučeny z působnosti směrnic 2000/31, o službách informační společnosti, a 2006/123, o službách na vnitřním trhu. Z toho vyplývá, že italská právní úprava, která je ukládá, rovněž stojí mimo působnost těchto směrnic.

Plné znění stanoviska je v češtině k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=262442&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2967153>

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-411/20 Familienkasse Niedersachsen-Bremen, ze dne 1.srpna 2022

Občan Unie, který si zřídil obvyklé bydliště v hostitelském členském státě, nemůže být vyloučen z nároku na rodinné přídavky po dobu prvních tří měsíců svého pobytu z důvodu, že mu neplynou příjmy z činnosti v tomto členském státě. Pokud je jeho pobyt legální, má v zásadě nárok na stejné zacházení jako s tuzemskými státními příslušníky.

Občanka Unie pocházející z jiného členského státu, než Německo napadla před německým soudem rozhodnutí úřadu práce, kterým byla zamítnuta její žádost o rodinné přídavky na její tři děti za první tři měsíce od zřízení jejich bydliště v Německu. Podle pokladny pro vyplácení rodinných přídaveků nesplňovala žalobkyně podmínky pro to, aby měla coby občanka Unie nárok na takové přídavky, zavedené v Německu v červenci 2019, během prvních tří měsíců, jelikož v uvedeném období neměla „tuzemské příjmy“. Tímto požadavkem chtěl německý zákonodárce zamezit přílivu státních příslušníků jiných členských států, který by mohl způsobit nepřiměřenou zátěž pro německý systém sociálního zabezpečení. Tento požadavek se naproti tomu nevztahuje na německé státní příslušníky, kteří se vrací po pobytu v jiném členském státě.

Německý soud položil Soudnímu dvoru otázku, zda je takové rozdílné zacházení slučitelné s unijním právem. Soudní dvůr v rozsudku z dnešního dne připomněl, že každý občan Unie, i pokud není ekonomicky aktivní, má právo pobytu na území jiného členského státu po dobu až tří měsíců, aniž by podléhal jakýmkoli podmínkám či formalitám s výjimkou povinnosti být držitelem platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu, dokud se on sám a jeho rodinní příslušníci nestanou nepřiměřenou zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu. V takových případech je jejich pobyt v zásadě legální. Po tuto dobu požívají občané Unie stejného zacházení jako tuzemští státní příslušníci, ledaže unijní normotvůrce výslovně stanovil výjimku. Je pravda, že hostitelský členský stát může, na základě výjimky stanovené za tím účelem unijním právem, odmítnout přiznat ekonomicky neaktivnímu občanovi Unie během prvních tří měsíců jeho pobytu sociální pomoc. Dotčené rodinné přídavky

však nepředstavují dávky sociální pomoci ve smyslu této výjimky. Jsou totiž poskytovány nezávisle na individuálních potřebách jejich příjemce a jejich cílem není zajistit prostředky na jeho živobytí, nýbrž kompenzovat rodinné výdaje. Vzhledem k tomu, že v souvislosti s takovými rodinnými dávkami není stanovena žádná výjimka z rovného zacházení s tuzemskými státními příslušníky a státními příslušníky jiného členského státu, brání unijní právo rozdílnému zacházení zavedenému německým zákonodárcem. Této rovnosti se ovšem lze domáhat pouze tehdy, pokud si dotyčný občan Unie po dobu předmětných tří měsíců skutečně zřídil obvyklé bydliště v hostitelském členském státě. Pobyt, který je pouze dočasný, v tomto ohledu nestačí. Přenesení obvyklého bydliště do hostitelského členského státu vyžaduje, aby dotyčný projevil vůli skutečně si tam zřídít obvyklé centrum svých zájmů a aby prokázal, že jeho přítomnost na území daného státu vykazuje dostatečný stupeň stability, který ji odlišuje od dočasného pobytu.

Plné znění rozsudku je v češtině k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=263726&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5256554>

ESLP: Rozsudek ve věci Z. proti Chorvatsku (stížnost č. 21347/21), ze dne 1. září 2022

Evropský soud pro lidská práva jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (právo na respektování soukromého a rodinného života).

Věc se týkala řízení o navrácení dětí podle Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (Haagská úmluva), v němž vnitrostátní soudy odmítly nařídit navrácení čtyř dětí stěžovatele do Německa poté, co si je jejich matka ponechala v Chorvatsku. V roce 2018 se stěžovatel se souhlasem své bývalé partnerky a matky svých dětí přestěhoval se čtyřmi dětmi do Německa, ale o sedm měsíců později matka odvolala svůj souhlas s tím, aby se stěžovatel o děti nadále staral v Německu a děti si po letních prázdninách ponechala v Chorvatsku.

Vnitrostátní soudy zjistily, že se děti narodily v Chorvatsku, ale měly obvyklé bydliště v Německu, stěžovatel a matka dětí nikdy neuzavřeli manželství a podle německého práva, které bylo použitelné z důvodu obvyklého bydliště dětí, náležela péče o děti nesezdaných rodičů pouze matce. Jelikož podle německého práva tedy otec neměl právo na péči o děti, nedošlo dle rozhodnutí vnitrostátních soudů k porušení jeho práv a ani Haagské úmluvy poté, co děti zůstaly s matkou v Chorvatsku. Stěžovatel uvedl, že automaticky jako rodič nabyl právo na péči o děti podle chorvatského práva, protože se narodily v Chorvatsku. Domnívá se, že toto právo nemohl ztratit tím, že se s dětmi přestěhoval do Německa, neboť by to bylo v rozporu s další Haagskou úmluvou o rodičovské zodpovědnosti a ochraně dětí, která je závazná pro obě země. Stěžovatel dále uvedl, že odmítnutím navrátit děti do Německa porušily vnitrostátní soudy jeho právo na respektování soukromého a rodinného života podle článku 8 Úmluvy.

ESLP v odůvodnění svého rozsudku na úvod podotknul, že primární zásah do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého a rodinného života nelze přičítat

jednání nebo opomenutí ze strany žalovaného státu, nýbrž jednání matky dětí, soukromé osoby, která děti v Chorvatsku ponechala. Uvedl však, že rozhodnutí vnitrostátního soudu, který zamítl žádost stěžovatele o navrácení dětí, neboť dospěl k závěru, že Haagská úmluva není použitelná, představoval zásah do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého a rodinného života. ESLP uvádí, že děti, ale i rodiče těchto dětí mají právo být si nablízku a toto představuje základní prvek soukromého a rodinného života chráněný článkem 8 Úmluvy, z čehož vyplývá, že článek 8 Úmluvy lze v tomto případě aplikovat. ESLP dále zkoumal jednotlivá rozhodnutí chorvatských vnitrostátních soudů a chorvatského ústavního soudu a zjistil pochybení u všech soudů. ESLP shledal, že ani jeden ze soudů dostatečně neodůvodnil své rozhodnutí, kterým došlo k zamítnutí navrácení dítěte podle Haagské úmluvy, což je v rozporu s článkem 8 Úmluvy. Důvody uvedené vnitrostátními soudy k ospravedlnění zásahu do práva stěžovatele na respektování jeho soukromého a rodinného života uváděné v článku 8 odst. 2 Úmluvy neshledal relevantními ani dostatečnými. Došlo tedy k porušení článku 8 Úmluvy.

Kompletní znění rozsudku je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218939>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK